

A Fővárosi Ítéltábla Némethi Gábor ügyvéd (**felperesi képviselő címe**) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek a dr. Kosztolányi Violetta ügyvéd (**I. rendű alperesi képviselő címe**) által képviselt I.rendű alperes neve (**I. rendű alperes címe**) I. rendű, a személyesen eljáró II.rendű alperes neve (**II. rendű alperes címe**) II. rendű, III.rendű alperes neve (**III. rendű alperes címe**) III. rendű, id. IV.rendű alperes neve (**IV. rendű alperes címe**) IV. rendű, V.rendű alperes neve (**V. rendű alperes címe**) V. rendű és dr. VI.rendű alperes neve (**VI.rendű alperes címe**) VI. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2019. november 20. napján kelt 3.G.41.491/2018/19. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperes részére 10.000 (tízezer) forint másodfokú perköltséget.

A felperes által le nem rótt 1.833.357 (egymillió-nyolcszázharmincháromezer-háromszázötvenhét) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a felperes, a II., III., IV. rendű alperesek és (néhai, idősebb) VI. rendű alperes neve mint adósok, valamint az I. r. alperes, mint hitelező között 2007. május 17. napján „ingatlanfedezet mellett nyújtott személyi hitelhez” elnevezéssel kölcsönszerződés jött létre.
- A szerződésben a felek rögzítették, hogy a finanszírozási igény összege 22.300.000 forint, a kölcsön nyilvántartásának a devizaneme CHF, a kölcsön összege 165.263 CHF. A törlesztőrészletek száma 240, a kölcsön kamatlába változó, „évi 6,15 %”. Az első törlesztőrészlet napja 2007. június 15., azzal, hogy annak várható összege a jelenlegi annuitásos számítás, kamatláb és kondíciók alapulvételével 1.198,34 CHF. Az induló teljes hiteldíj mutató 6,76 %-ban került meghatározásra.
- A szerződés 4. pontjának 2. bekezdése alapján az adós kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy a banki felvilágosítást, mely szerint a jelen kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem deviza forrás, megértette, és ezen információ tudatában is igénybe kívánja venni a szerződésben meghatározott kölcsönösszeget, és igényli a deviza nyilvántartást. A kölcsönszerződés 4. pont harmadik bekezdésében rögzítésre került, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben többek között a bank mindenkor hatályos Üzletszabályzata, a Lakossági Hitelekre vonatkozó Általános Szerződési Feltételek és a Hirdetmények (együtt: ÁSZF-ek) rendelkezései az irányadók, amelyeket a felek elfogadnak. Ugyanitt szerepel, hogy az adós aláírásával igazolja, hogy átvette, elolvasta, megértette és elfogadja az ÁSZF-ek valamennyi rendelkezését, továbbá igazolja, hogy a bank megvitatta vele a

szokásos piaci gyakorlattól eltérő, újszerű, vagy a bank felelősségét egyoldalúan meghatározó rendelkezéseket, és ezeket tudomásul vette, illetve elfogadja.

A szerződéskötéskor hatályos és a kölcsönszerződés részét képező Lakossági Hitelek Általános Szerződési Feltételeinek (a továbbiakban: ÁSZF) 6.5. pontjában rögzítésre került, hogy a kölcsön kamata meghatározásának alapja a fennálló tőketartozás. A kamat megállapítása havonta, az esedékesség napján fennálló tőketartozás alapján történik. Az ÁSZF 6.5. pont alapján a kölcsön havi törlesztőrészleteit a bank az annuitás számítás módszerével határozza meg, az ott írt képlet alapján. Az ÁSZF 10.1. pontja értelmében ha a kölcsönszerződés alapján az adós devizában nyilvántartott lakossági kölcsönt vesz igénybe, a bank a kölcsönt forintban, a folyósítás napján érvényes, a bank által jegyzett deviza I. vételi árfolyam alapul vételével folyósítja. Az ÁSZF 10.3. pontja szerint a devizában nyilvántartott kölcsön folyósításának további előfeltétele az árfolyam esetleges változásainak hatásával kapcsolatos kockázatfeltáró nyilatkozat adós általi aláírása. Az ÁSZF 10. 4. pontjában foglaltak szerint a törlesztőrészletek meghatározása devizában, megfizetése forintban történik. A törlesztőrészlet, illetőleg az előtörlesztés forintban kifejezett ellenértékét a bank az esedékesség napján érvényes, a bank által jegyzett Deviza I. eladási árfolyam alkalmazásával határozza meg.

A szerződést kötő felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg Kockázatfeltáró nyilatkozat elnevezésű okiratot írtak alá. A nyilatkozatban a felperes és a II., III., VI. (helyesen: IV.) rendű alperesek és néhai VI.rendű alperes neve akként nyilatkoztak, hogy tudomásuk van arról, hogy a deviza alapú, .. & ... ingatlanfedezetű személyi hitel konstrukció során felmerül a forint/svájci frank árfolyammozgásokból adódóan a veszteség kockázata. A nyilatkozat értelmében a bank az alábbi tájékoztatást adta, amelyet az adós a szerződés megkötésekor figyelembe vett:

Tisztában vagyok azzal a ténnyel, hogy a konstrukció ki van téve a devizaárfolyamok piaci mozgásának. Tudomásom van arról, hogy az általam kötött szerződés futamideje alatt a forint/svájci frank árfolyam kedvezőtlen (azaz a folyósítás/ok/ napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül) változása esetén a svájci frankban megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet, ezzel az árfolyamváltozásoknak ki nem tett forinthitelekhez képest fokozott kockázatot vállalok. Tudomással bírok arról, hogy a svájci frankban fennálló aktuális kölcsöntartozás forintban számított összegének és a kölcsön biztosítékaul szolgáló ingatlanon forintban megállapított fedezeti értékének aránya a forint/svájci frank árfolyam kedvezőtlen változása esetén a bank konstrukcióra vonatkozó hirdetményében előírt hitel/fedezet arányt meghaladhatja. Tudomásul veszem, hogy ebben az esetben a bank további biztosítékokat követelhet, illetve a kölcsönt forint alapú kölcsönné konvertálhatja, a hitel/fedezeti arány további romlásának elkerülése érdekében.

- [2] VI.rendű alperes neve elhunyt, jogutódai az V. és VI. r. alperesek.
- [3] A felek a kölcsönszerződést 2010. június 24. napján, majd 2011. augusztus 26. napján is módosították.
- [4] A felperes módosított keresetében a szerződés érvénytelenségének megállapítását és a szerződés érvényessé nyilvánítását, valamint a II-VI. rendű alperesek ennek túrésára kötelezését kérte azzal, hogy a szerződéses tartalom szerint a folyósításkor rögzült 151,36 Ft/CHF MNB árfolyamot figyelembe véve, maximum 20 %-os árfolyamkockázati szint alkalmazásával (amely maximum 181, 632 Ft/CHF) a tartozása 2015. február 15. napján 20.175.094 forint volt.
A keresetét a jogviszony létrejöttékor hatályos a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 209. § (1) és a 209/A. § (2) bekezdésére alapította, hivatkozva a szintén hatályban volt és alkalmazandó a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996.

évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 203. § (1) és (6) bekezdésére, és a Ptk. 205. § (3) bekezdésére, a jogkövetkezmény körében pedig a Ptk. 239. §-ára.

A keresete ténybeli alapjaként előadta, hogy a korlátlan mértékű árfolyamkockázatról az I. rendű alperes nem tájékoztatta, a tájékoztatásnak ugyanis nem elég csak nyelvtanilag érthetőnek lennie, hanem az adósnak képesnek kell lennie arra, hogy a rendelkezés működési mechanizmusát és annak tartozására gyakorolt hatását is átlássa. E körben az Európai Unió Bíróságnak (a továbbiakban: EUB) C-26/13. és C-186/16. számú döntéseire hivatkozott. Állította, hogy az I. rendű alperes tájékoztatása alapján tőle nem volt elvárható, hogy az ügylet gazdasági következményeit előre láthassa, ugyanis a fogyasztónak mindazon ismerettel rendelkezni kellett volna, amelyek alapján módjában áll felmérni, hogy milyen fizetési kötelezettségek terhelik a szerződés alapján. A tájékoztatás a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2015. november 9-10. napján tartott Országos Értekezletéről készült emlékeztetőben, valamint a Kúria Konzultációs Testülete 2019. április 10-i üléséről készült emlékeztetőjében foglaltaknak sem felel meg, mivel annak alapján nem volt világos, hogy a törlesztőrészlet korlátlanul megemelkedhet, az emelkedésnek nincs felső határa, valamint az sem, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, vagyis a hitel futamideje alatt bármikor bekövetkezhet. Állította továbbá, hogy a tájékoztatás az EUB C-51/17. számú döntésében kifejtett feltételeket sem teljesíti, hiányzik a forint súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének törlesztőrészletre gyakorolt hatására vonatkozó világos és időbeni tájékoztatás, hiányzik az arra vonatkozó tájékoztatás, hogy a fogyasztó olyan mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely alapján az gazdaságilag számára nehezen elviselhetővé válhat, és teljes mértékben hiányzik a figyelemfelhívás.

Másodlagos keresetében a kölcsönszerződés tárgya meghatározatlansága folytán, az összecszerűség rögzítésének hiánya miatti tisztességtelenségre hivatkozással kérte a szerződés érvénytelenségének megállapítását.

- [5] Az I. rendű alperes ellenkérelmében a felperesi kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

A fenttartott keresettel összefüggésbe hozható előadásában állította, hogy a szerződéssel egyidejűleg aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatból egyértelműen kitűnik, hogy az árfolyamkockázat kizárólag a felperest terheli, korlátozás nélkül, valamint, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, hiszen ilyen korlátot sem a kölcsönszerződés, sem a kockázatfeltáró nyilatkozat nem tartalmaz. Ezáltal a tájékoztatás az EUB C-51/17. számú ítéletében lefektetett kritériumoknak megfelel; a Kúria Konzultatív Testületének a megítélése alapján az ezen ügyben hozott ítélet nem biztosít új, vagy szélesebb jogalapot a fogyasztók számára a perlésre.

- [6] A II-VI. rendű alperesek ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

- [7] Az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) a 2019. november 20-án kelt, 3.G.41.491/2018/19. számú ítéletével a keresetet elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 40.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy 1.339.018 forint kereseti illetéket az állam visel.

Az ítélet indokolásában nem vitatott tényként rögzítette, hogy a felek között fogyasztási jellegű kölcsönszerződés jött létre, amelynek részét képezte az ÁSZF tartalma is; nem volt vitás továbbá a 2007. május 17. napján aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat tartalma.

Elsődlegesen a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése, valamint a Tanács a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelve (a továbbiakban: Irányelv) 4. cikk (2) bekezdésének rendelkezéseire tekintettel megállapította, hogy a főszoolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható, amennyiben az a fogyasztó számára nem volt világos és érthető.

A Ptk. 205. § (3) bekezdése és a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése alapján, a 2/2014. PJE határozat I. pontjában kifejtettekre figyelemmel vizsgálta az árfolyamkockázat viseléséről adott tájékoztatás megfelelőségét.

A perbeli kölcsönszerződés 5. pontjának második francia bekezdésében foglalt nyilatkozata szerint a felperes tudomásul vette, hogy a kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem deviza forrás; ezt megértette, ezen információ tudatában is igénybe kívánja venni a szerződésben meghatározott kölcsönösszeget, és igényli a deviza nyilvántartást. A felperes és az adósok a szerződés aláírásával egyidejűleg kockázatteltérő nyilatkozatot írtak alá. A kockázatteltérő nyilatkozatban a felperes akként nyilatkozott, hogy tudomása van arról, hogy a deviza alapú, .. & ... ingatlanfedezetű személyi hitel konstrukciója esetén felmerül a forint/svájci frank árfolyammozgásokból adódóan a veszteség kockázata, és tisztában van azzal a ténnyel, hogy a konstrukció ki van téve a devizaárfolyamok piaci mozgásának. Rögzítésre került a nyilatkozatban, hogy a szerződés futamideje alatt a forint/svájci frank árfolyam kedvezőtlen (azaz a folyósítás/ok/ napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül) változása esetén, a svájci frankban megállapított törlesztő részletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. A nyilatkozatban szerepel továbbá, hogy a felperes és az adósok tudomásul veszik, hogy a svájci frankban fennálló aktuális kölcsöntartozás forintban számított összegének és a kölcsön biztosítékaul szolgáló ingatlanon forintban megállapított fedezeti értékének aránya a forint/svájci frank árfolyam kedvezőtlen változása esetén a banknak a konstrukcióra vonatkozó hirdetményében előírt hitel/fedezet arányt meghaladhatja, valamint tudomásul vették, hogy ebben az esetben a bank további biztosítékokat követelhet, illetve a kölcsönt forint alapú kölcsönné konvertálhatja, a hitel/fedezeti arány további romlásának elkerülése érdekében.

Ennek alapján megállapította, hogy a felek között létrejött egyedi kölcsönszerződésben és a kockázatteltérő nyilatkozatban rögzített, az árfolyamkockázatra irányuló tájékoztatás az átlagosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára egyértelműen tartalmazza az árfolyamváltozás lehetőségét, annak a törlesztőrészekre gyakorolt hatását, valamint a nyilatkozatok tartalma alapján egyértelmű, hogy az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül az adós köteles viselni. Ezen túl a szerződés részét képező ÁSZF 10.6. és 10.7. pontjaiban foglalt rendelkezések alapján is világosan megállapítható, hogy az árfolyam ingadozása valós kockázatot jelent. E tájékoztatás az EUB C-51/17. számú ítéletében foglalt elveknek is megfelel. E tájékoztatásokkal az I. rendű alperes a felperes előtt teljes körűen feltárta az ügylet kockázatát, az abban foglalt nyilatkozatok alapján egyértelműnek és világosnak kellett lennie a felperes előtt, hogy az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül viseli, hogy az számára gazdaságilag nehezen elviselhetővé válhat, amely alapján a fogyasztó pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt jelentős gazdasági következmény is felismerhető volt. A figyelemfelhívás tartalmazta a konstrukció mögött meghúzódó gazdasági mechanizmus leírását azáltal, hogy a konstrukció ki van téve a devizaárfolyamok piaci mozgásának, valamint azon kitételből következően, hogy az árfolyam kedvezőtlen változása esetén, az a svájci frankban megállapított törlesztő részletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet.

Az időbeni tájékoztatás követelménye nem jelenti azt, hogy a szerződés megkötését meg kell előznie a kockázatteltérőnek; maga a szerződés 4. pontjának második bekezdése és az ÁSZF rendelkezései is felhívták a fogyasztó figyelmét a kockázatteltérő nyilatkozatra.

A II. és III. rendű alperesek személyes meghallgatásuk során állították ugyan, hogy a szerződéskötéskor eljáró ügyintéző szóbeli tájékoztatása alapján csak néhány ezer forintos törlesztőrészlet emelkedésre számítottak, mivel azonban az írásbeli tájékoztatástól eltérő szóbeli tájékoztatás a nem világos és érthető tájékoztatás körében értékelendő körülmény, e tényről a felperesnek kellett volna bizonyítania a Kúria 2/2014. PJE határozata értelmében. A felperes e tényről

a bíróság tájékoztatása és felhívása ellenére kétséget kizáróan nem bizonyította, amely körülmény az I. rendű alperes terhére nem értékelhető.

A világos és egyértelmű tájékoztatás alapján az árfolyamkockázatra vonatkozó, főszolgáltatás körébe tartozó rendelkezés tisztességtelensége a Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján nem vizsgálható, egyebekben pedig a tájékoztatás alapján a felperes alappal nem gondolhatta, hogy az árfolyam kockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli.

A felperes másodlagos keresete, a kölcsönszerződés tárgya meghatározatlanságából eredő tisztességtelenségére történt hivatkozást elbírálvá megállapította, hogy a szerződés világos és érthető megfogalmazása alapján a kölcsönszerződés tárgyának tisztességtelensége nem vizsgálható.

- [8] Az ítélettel szemben a felperes fellebbezett. Fellebbezésében az ítélet megváltoztatását, közbenső ítélettel a szerződés érvénytelenségének megállapítását, míg a jogkövetkezmény tekintetében az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását, továbbá az I. rendű alperes perköltsége megfizetésére kötelezését kérte. Kifejtette, hogy az elsődleges keresetének az elutasítása nem megalapozott.

A kapott tájékoztatás tartalmát idézve állította, hogy a kölcsönszerződés 4. pontja az árfolyamváltozás és a törlesztőrészlet kapcsolatára nem világít rá. A külön íven rögzített kockázatfeltáró nyilatkozat nem tartalmazza valamennyi veszélyforrásra a figyelemfelhívást, az abban foglaltak szerint a szerződésnek egyéb kockázata és veszélyforrása is van. A tájékoztatásból nem tűnik ki, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet forintban kifejezett összege korlátozás nélkül, akár többszörösére is megemelkedhet, hogy az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, vagyis a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet - utalt itt a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezlete 2015. november 9-10-i ülésének megállapításaira is. Hivatkozott arra, hogy a kockázatfeltárás külön nem emeli ki, hogy a kockázat korlátlanul az adósokat terheli, erre csupán következtetni lehet a szövegből. A tájékoztatás arra sem hívta fel a figyelmét, hogy a változás következtében a törlesztőrészlet meghaladja a forint alapon nyújtott kölcsön törlesztőrészletét és a jövedelmét. A tájékoztatás nem felel meg az Irányelv 6. cikkében foglaltaknak, az információs szintkülönbség megszüntetésére nem volt alkalmas, tartalmi szempontból érdemi, értékelhető információt nem adott. Abból nem derült ki az, hogy az árfolyamváltozásnak nemcsak a törlesztőrészletekre, hanem a tőkeösszege is kihatása van, sőt, az kizárólag attól függ. Figyelemmel arra, hogy az I. rendű alperes által alkalmazott ÁSZF semmilyen számítási metodikát nem tartalmaz a devizakölcsön tőkeösszege és kamat összegének számítására, még lehetősége sem volt arra, hogy számításokat végezzen a kölcsönrel kapcsolatosan, és ellenőrizni tudja a bank által közölt számítás helyességét. Ebből az következik, hogy önmagában egy írott tájékoztatás, a tényleges kalkulációs lehetőség nélkül nem minősülhet megfelelő tájékoztatásnak az árfolyamkockázatról.

Az elvárható tájékoztatás tartalma körében hivatkozott a Ptk. 209. § (1) bekezdésében és a 209/A. § (2) bekezdésében foglaltakra, az Irányelv 7. cikk (2) bekezdésében foglalt előírásra. Az átláthatóság követelményét értelmezve idézte az EUB C-26/13. számú ítéletének 71-74. pontjaiban foglaltakat, valamint a C-186/16. számú ítéletének, a C-126/17. számú, a C-51/17. számú és a C-227/18. számú határozatainak megállapításait, kifejtve, hogy az I. rendű alperesnek mindezen kritériumoknak megfelelő tájékoztatás megtételét kellett volna igazolnia. A Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezlete 2015. november 9-10-i ülésén készült jegyzőkönyvben foglaltakra hivatkozással előadta, hogy a „jelentős” mértékből nem következik a „korlátlanság”. A változás lehetséges jelentős mértéke nem zárja ki annak korlátozott voltát. A korlátlanság egyértelmű, objektív fogalom, ehhez képest a jelentős szó tartalma szubjektív, annak alapján az árfolyamváltozás mértékének megítélése nem lehetett egyértelmű. A kockázatfeltárás hiányosságát látta bizonyítottnak azáltal, hogy e hitelkonstrukció széles körben terjedt el a lakosság körében, amelyből

az a következtetés vonható le, hogy a tájékoztatás hiányossága miatt nem értették ezen konstrukció kockázatát.

Hivatkozott a II. és III. rendű alperesek a tárgyaláson tett azon nyilatkozatára, miszerint az adósok az eljáró ügyintézőtől a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglalt tartalommal kapcsolatban azt a tájékoztatást kapták, hogy ettől nem kell tartaniuk, ez nem olyan tényező, amely érdemi befolyást gyakorolhatna a törlesztőrészekre. Kifejezetten kis mértékű változás lehetőségéről, pár ezer forintos törlesztőrészlet változás esélyéről kaptak szóbeli tájékoztatást. A II. és III. rendű alperesek e tényelődését az I. rendű alperes vitatása hiányában valónak kellett elfogadni. A 2/2014. PJE határozat III.1. pontjában lévő indokolást idézve hivatkozott arra, hogy e tájékoztatás alapján alappal gondolhatta, hogy valójában kismértékű, pár ezer forintos törlesztőrészlet-változás fogja terhelni. Ezzel szemben az alperes a megfelelő, időben történt tájékoztatás tényét nem bizonyította.

Az I. rendű alperesnek nem csak a jogszabályban előírt kockázatfeltáró tájékoztatás elkészítése és a fogyasztó elé tárása volt a kötelezettsége, hanem ezt úgy kellett megtennie, hogy a fogyasztónak elegendő idő álljon a rendelkezésére a szerződéssel rá háruló kockázatok megismerésére és értékelésére. Állította, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat aláírására a szerződéskötést követően került sor. Az I. rendű alperes nem bizonyította, hogy a rendelkezésére elegendő idő állt, erre bizonyítási indítványt sem tett. Ugyanakkor a II. rendű alperes előadásában kifejezetten említette, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatot tartalmazó okirat átadása után sietnie kellett. Erre tekintettel a kockázatfeltáró nyilatkozat-okirat a bizonyítékok köréből kirekesztendő.

Mivel a támadott kikötés - az árfolyamkockázat fogyasztóra telepítése - tisztességtelen, és ez az ellenszolgáltatás mértékét alapvetően befolyásoló elem, a főszerződés körébe esik, ezért a teljes szerződés érvénytelen.

- [9] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását és a felperes perköltség megfizetésére kötelezését kérte. Álláspontja szerint az ítélet helytálló, a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelel. Az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatait változatlanul fenntartotta, és kérte azok figyelembevételét.
- [10] A II-VI. rendű alperesek a fellebbezésre nyilatkozatot nem tettek.
- [11] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést - a fellebbezés és az ellenkérelem korlátai között - a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és járványügyi készségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 143. § (3) bekezdése alapján, tárgyaláson kívül bírálta el.
- [12] Az elsőfokú bíróság a döntését a perindításkor hatályban volt, ezért a jelen eljárásban még alkalmazandó 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a szükséges mértékben indokolta, nem követett el olyan lényeges eljárási szabálysértést, illetőleg nem mellőzött lényeges bizonyítást, amely folytán a Pp. 252. § (2) vagy (3) bekezdésében foglalt hatályon kívül helyezési ok állna fenn - az 1/2014. (VI.30.) PK vélemény 1. pontjában foglaltakra is tekintettel.
- [13] A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.
- [14] A perben nem volt vitás, hogy a felek deviza alapú, fogyasztói kölcsönszerződést kötöttek.
- [15] Az elsőfokú bíróság a perben lefolytatott bizonyítás eredményeként helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes részére az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás tartalma megfelel Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben írt követelményeknek, az árfolyamkockázatot telepítő szerződéses rendelkezések tisztességtelensége a Ptk. 209. § (1), (2) és (4) bekezdése, valamint a

2/2014. PJE határozat és az EUB C-51/17. számú határozatában foglalt iránymutatására is figyelemmel nem állapítható meg, a Fővárosi Ítéltábla indokaival e tekintetben egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel az alábbiakat rögzíti.

- [16] A felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy az Irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig információs szintje tekintetében, amely helyzet az eladó vagy szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételek elfogadásához vezet, anélkül, hogy a fogyasztó befolyásolni tudná ezek tartalmát (az EUB C-26/13. számú ítéletének 39. pontja). A szerződő felek között fennálló információs egyensúlytalansági helyzetre tekintettel a Hpt. a Ptk. 205. § (3) bekezdésében foglaltakat meghaladó tájékoztatási kötelezettséget írt elő a pénzintézet számára a deviza alapú kölcsönszerződésből a fogyasztóra háruló kockázatot illetően.
- [17] A Hpt. 203. § (1) bekezdése kimondta, hogy a pénzügyi intézmény egyértelműen és közérthetően köteles ügyfeleit, illetve jövőbeni ügyfeleit a pénzügyi intézmény által nyújtott szolgáltatások igénybevételének feltételeiről, valamint e feltételek módosulásáról tájékoztatni. A (2) bekezdés szerint e tájékoztatást a pénzügyi intézmény köteles az ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségeiben könnyen hozzáférhető helyen kifüggeszteni, valamint az ügyfél kívánságára azt ingyenesen az ügyfél rendelkezésére bocsátani, továbbá elektronikus kereskedelmi szolgáltatás nyújtása esetén az ügyfelek számára folyamatosan és könnyen hozzáférhető módon, elektronikus úton is elérhetővé tenni. A (6) bekezdés által támasztott követelmény szerint olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. A (7) bekezdés a) pontja értelmében e kockázattartó nyilatkozatnak tartalmaznia kell devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.
- [18] A Ptk. 209. § (1) bekezdése kimondta, hogy tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. A (2) bekezdés szerint a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát. A (4) bekezdés akként rendelkezett, hogy a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre.
- [19] A Kúria a 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontjában akként ad iránymutatást, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot - a kedvezőbb kamatmérték ellenében - korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. A jogegységi határozat a III/1. pontja ugyanakkor kifejti, hogy az Irányelv által követett célnak a magyar jogba már átültetett jogszabályi rendelkezések vonatkozásában is érvényesülnie kell; így érvényre kell jutnia azon elvnek, hogy a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta

feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető.

Ennek figyelembevételével pedig a Ptk. 209. § hatályban volt (4) bekezdése akként értelmezendő, hogy az ilyen rendelkezés tisztességtelensége vizsgálható, és az megállapítható, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető.

[20] Ennek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta a főszoolgáltatás körébe eső, az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezés tisztességességét.

[21] A felperes részére nyújtott tájékoztatás megfelelősége az alábbiakra tekintettel volt mérlegelendő.

[22] Az EUB C-186/16. számú ítélete rendelkező részének 2. pontja szerint a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye azt jelenti, hogy a hitelszerződések esetén a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben ez a követelmény magában foglalja, hogy annak a feltételnek, amely szerint a kölcsönt ugyanabban a külföldi pénznemben kell visszafizetni, mint amelyben folyósították, nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is. Az ehhez szükséges vizsgálatokat a nemzeti bíróságnak kell lefolytatnia.

[23] Az EUB C-51/17. számú ítélete 73. pontjában rögzíti, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, nem korlátozható azok kizárólag alaki és nyelvtani szempontból való érthetőségére.

A 74-75. pontok szerint a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására.

Közelebbről, a kölcsönfelvevőnek egyrészt világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották. Másrészt az eladónak vagy szolgáltatónak, a jelen esetben a banknak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra.

A 78. pont összefoglaló jelleggel rögzíti, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben e követelmény magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele

szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.

- [24] A tájékoztatás tartalmát illetően szintén irányadó C-227/18. számú döntés rendelkező része szerint a világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a devizaalapú kölcsönszerződés, amely olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, amennyiben a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.
- [25] A 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontja értelmében ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen.
- [26] A Kúria devizahiteles ügyek jogalkalmazási kérdéseit vizsgáló Konzultációs Testülete 2019. április 10-i üléséről felvett emlékeztetője szerint a Kúria a C-51/17. számú ítélet értelmezése során fenntartja a 2/2014. Polgári jogegységi határozatában foglaltakat, azt továbbra is iránymutatónak tekinti. Az emlékeztetőben - egyebek mellett - rögzítette, hogy nem minősül megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban szereplő rendelkezések együttes értelmezése alapján. A tájékoztatást - összhangban az EUB vonatkozó iránymutatásaival - akkor tartja megfelelőnek, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztő részlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint ha abból az is kitűnik, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. A tájékoztatásból egyértelműen ki kell tűnnie nemcsak annak, hogy az árfolyam-változással számolni kell, hanem annak is, hogy az nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, és nem csak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztő részleteket.
- [27] A szintén irányadó 6/2013. Polgári jogegységi határozat indokolásának III/3. pontjában írtak szerint az ügyfél által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre. A tájékoztatásnak tehát ki kell terjednie az árfolyam változásának lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre. A tájékoztatási kötelezettség nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére.
- [28] A Kúria BH2020. 152. számon közzétett eseti döntése értelmében a fogyasztói kölcsönszerződés árfolyamkockázatot telepítő rendelkezése akkor felel meg a vonatkozó követelményeknek, ha a szerződés, valamint a szerződéskötés előtt aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat együttesen meghatározott tartalma alapján az adós - az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül - nemcsak azt vehette számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismerje annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésüknek nincs felső határa, az korlátlan.

- [29] Az I. rendű alperes által az árfolyamkockázat körében adott tájékoztatás tartalmát elsősorban azokból az okiratokból, illetve azok tartalmából kellett megállapítani, amelyeket a felperes akár a szerződéskötéskor, akár azt megelőzően maga is aláírt, vagy annak tartalmát igazolhatóan megismerhette.
- A jelen esetben a szerződés 5. pontjában rögzített tájékoztatáson felül külön íven szövegezve, a szerződéskötés napjával egyező dátummal kockázatteltáró nyilatkozat is készült, amelyet - nem vitatottan - a felperes is aláírt.
- [30] Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kockázatteltárás napjának nem kell szükségképpen megelőznie a szerződéskötés dátumát; a tájékoztatás nyújtásának eleget tesz a pénzintézet akkor, ha a szerződés aláírása előtt lehetőséget biztosít a szerződés, illetőleg az abban foglalt tájékoztatás áttanulmányozására. Ha a fogyasztó nem jelzi a szerződés áttanulmányozására további idő szükségességét, úgy a tájékoztatás nyújtása történhet a szerződéskötés alkalmával, az aláírást közvetlenül megelőzően is.
- A kockázatteltáró nyilatkozat, valamint a szerződés megismerhetőségének körülményeire a felperes személyes meghallgatása ugyan nem történhetett meg, azonban mind a II., mind a III. rendű alperesek egybehangzóan állították, hogy lehetőségük volt a szerződés, valamint a kockázatteltáró nyilatkozat részletes áttanulmányozására. Figyelemmel arra is, hogy a nem vitásan elolvasott szerződés 4. pontjának második bekezdése kifejezetten utal az árfolyamkockázatról adott banki felvilágosítás megtörténtére, megállapítható, hogy a felperes rendelkezésére megfelelő idő állt ahhoz, a szerződést áttanulmányozza, a kockázatteltáró nyilatkozatot elolvassa, és mindezen tájékoztatás ismeretében döntsön a szerződéses kötelezettségvállalásról.
- A felperes fellebbezésében állította először, hogy a kockázatteltáró nyilatkozatot csupán a szerződéskötés után volt módja megismerni, korábban csupán arra hivatkozott, hogy nem állt megfelelő idő a rendelkezésére, és az alperesnek kell bizonyítani a tájékoztatás megfelelő időben megtörténtét.
- Mivel e tényállítás megtételétől az elsőfokú eljárásban nem volt elzárva, a fellebbezésében ilyen új tény állítása a Pp. 235. § (4) bekezdése értelmében kizárt; a Fővárosi Ítéltábla ennek elbírálását mellőzte.
- [31] A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a kockázatteltáró nyilatkozatban rögzített tájékoztatás egyértelműen tartalmazta az árfolyamváltozás lehetőségét, valamint annak a törlesztőrészekre gyakorolt hatását. A tájékoztatásból nem következik az, hogy egyéb, abban nem szereplő veszélyforrás is befolyásolhatná az adós fizetési kötelezettségét. A teljes, aktuális kölcsöntartozás forintban számított összege megnövekedésére utalás által a tájékoztatás kiterjedt arra is, hogy a forint leértékelődése a törlesztőrészek növekedése mellett a teljes hátralevő tőketartozást is növeli, és felhívta a figyelmet arra, hogy a kockázat jelentős. Abból a figyelmeztetésből, miszerint az árfolyam kedvezőtlen változása esetén a hitelfedezeti arányt meghaladhatja a jelzáloggal lekötött ingatlan forintban megállapított fedezeti értékének aránya, az következik, hogy a terhek korlátlanul megnőhetnek. Az árfolyamkockázat viselése korlátlanságának kifejezett, szövegszerű feltüntetése nem volt szükséges. A Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozásának 2015. november 9-10-én megtartott, a felperes által hivatkozott ülése a szerződés teljes és részleges érvénytelenségének jogkövetkezményeivel és a felülvizsgált elszámolással összefüggésben fogadott el állásfoglalásokat; nem tett olyan megállapítást, miszerint a jelentős mértékű emelkedés fogalomhasználat ellentétes a változás korlátlanságával.
- A szerződés szerinti tájékoztatás alapján egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó, így felperes is megfelelően mérlegelni tudta az esetleges árfolyamváltozás lehetséges gazdasági következményeit, és értékelni kellett tudnia, hogy a forint

leértékelődésével együtt járó törlesztőrészlet és tőketartozás növekedés folytán a szerződés teljesítése gazdaságilag nehezen viselhetővé válik.

Az egyes szám első személyben megfogalmazott kockázatfeltáró nyilatkozat - a fellebbezésben állítottakkal ellentétben - egyértelműen azt tartalmazza, hogy e kockázat viselésére csakis az adós köteles.

- [32] A fellebbezésben hivatkozott, a tőkeösszeg, valamint a fizetendő kamat összegének kiszámíthatatlansága az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelelősége, illetőleg ennek következtében az árfolyamkockázat felperesre telepítésének tisztességtelensége körében nem vizsgálendő, az csakis a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontja alapján megállapítható semmisségének vizsgálata esetén vehető figyelembe. A felperes az erre alapított keresetét nem tartotta fenn, és a Fővárosi Ítéltábla hivatalból e körben semmisségi okok nem észlelt; mind a kölcsöntartozás összegét, mind a törlesztőrészletek és a kamat összegét kiszámíthatónak, meghatározottnak találta.
- [33] A Ptk. 209. § (2) bekezdése értelmében a szerződési feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.
A 2/2014. PJE határozat III/1. utolsó bekezdésében, valamint az EUB C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében kifejtettek alapján a bíróságnak mérlegelnie kell a teljes, az írásbeli nyilatkozat tartalmán túlmutató, vagy azzal esetlegesen ellentétes egyéb tájékoztatást is.
- [34] Az elsőfokú bíróság által a bizonyítási teherről a felek részére adott tájékoztatásból a felperes számára egyértelműen kitűnhetett, hogy őt terheli - az okirati bizonyítékkal szemben - az általa állítottan megtörtént, téves tartalmú, félrevezető szóbeli tájékoztatás igazolása.
Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a szerződés és a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmával szemben a felperes eltérő tartalmú szóbeli tájékoztatás megtörténtét nem igazolta. A II. és III. rendű alperes nyilatkozata eltérnek egymástól a tekintetben, hogy a szóban kapott tájékoztatás értelmében az árfolyam változása egyáltalán nem befolyásolja a fizetési kötelezettséget (a III. rendű alperes nyilatkozata), avagy kismértékű, pár ezer forintos változást eredményezhet (II. rendű alperes nyilatkozata). Nem helytálló a felperes azon állítása, hogy az I. rendű alperes ezen, a fél állításának minősülő nyilatkozatokat nem tette vitássá, tekintettel arra, hogy az I. rendű alperes mindvégig fenntartott állításának az minősül, hogy az árfolyamkockázat körében adott tájékoztatás az általa hivatkozott, okiratba foglalt nyilatkozat tartalmával egyezik meg. A felperes a félrevezető tájékoztatás tartalmát az azt adó ügyintéző tanúkénti meghallgatásával tudta volna kétséget kizáró módon igazolni, az e körben előterjesztett bizonyítási indítványát azonban kifejezetten visszavonta. A bizonyítatlanság a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján a felperes terhére értékelendő.
- [35] Mindezek folytán a szerződés tisztességtelenségen alapuló érvénytelensége nem volt megállapítható, az elsőfokú bíróság helytállóan határozott az erre irányuló kereset elutasításáról.
- [36] A felperes az elsőfokú bíróság másodlagos kereset megalapozatlanságát alátámasztó indokait a fellebbezésében nem támadta, így a Fővárosi Ítéltábla az ítélet erre vonatkozó részének felülbírálatát mellőzte.
- [37] A Fővárosi Ítéltábla a kifejtettekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[38] A fellebbezés nem vezetett az ítélet megváltoztatására, így a felperes a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az I. rendű alperes másodfokú perköltségeit megfizetni köteles.

A Fővárosi Ítéltábla a felperest az I. rendű alperes ügyvédi munkadíjból álló, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja, (5) és (6) bekezdése alapján, az I. rendű alperes jogi képviselője által szerkesztett beadvány tartalmára, terjedelmére is tekintettel megállapított, mérsékelt összegű másodfokú perköltségének megfizetésére kötelezte.

A II-VI. rendű alperesek a másodfokú eljárásban jogi képviselőt nem hatalmaztak meg, nyilatkozatot nem tettek, a Fővárosi Ítéltábla ezért azt állapította meg, hogy a fellebbezéssel összefüggésben költségük nem merült fel, és a részükre perköltség megállapítását mellőzte.

[39] A felperes személyes, illeték fizetésére kiterjedő költségmentessége folytán le nem rótt, a felperes által megjelölt 22.916.961 forint pertárgy értékhez igazodó 1.833.357 forint fellebbezési illeték állam általi viseléséről a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése és a perindításkor hatályban volt, ezért a jelen perben még alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2020. november 18.

. Rutkai Éva s.k.
a tanács elnöke

. Kolozs Balázs s.k.
előadó bíró

dr. Molnár József s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: